

PRINCIPPER FOR LIGEBEHANDLING

Udarbejdet af konsulenterne Anne Boukris og Allan Hjorth

1. Principper for ligebehandling i BORGERBETJENING og SERVICEYDELSER

- 1a **Respekt for borgernes forskellighed** Vi anerkender forskelligheden blandt vores borgere. Vores tilbud til og betjening af borgerne skal afspejle denne forskellighed. Hvis borgerne har forskellige behov, ønsker, forudsætninger og identiteter, så bør vi være indstillet på at behandle dem forskelligt og differentiere vores tilbud - for derigennem at give dem samme kvalitetsniveau af offentlig service.
-
- 1b **Mainstreaming** Hensynet til at sikre alle grupper ligestillede muligheder bør indarbejdes i samtlige tilbud til borgerne. Ligebehandling af alle grupper af borgere bør være et grundelement i selve måden vi arbejder på og i alt hvad vi foretager os. *Dette betegnes som "mainstreaming" af ligebehandling.*
-
- 1c **Oplysning til borgerne om deres rettigheder og muligheder** Hvis bestemte grupper af borgere ikke har kendskab til, forstår eller gør brug af relevante tilbud, så påtager vi os ansvaret for at nå ud til dem. Vi ser det som en del af vores opgave at sikre, at alle grupper af borgere forstår deres egne rettigheder og muligheder. Vi påtager os ansvaret for, at kommunens informationer når ud til alle grupper blandt borgerne – også de grupper vi hidtil ikke har nået.
-
- 1d **Sprogligt og digitalt svage borgere** bør opleve, at alle kommunens tilbud er fuldt tilgængelige også for dem. Det gælder i borgerens personlige møder med kommunens medarbejdere, i telefonen, på internettet og i borgerens skriftlige kommunikation til og fra kommunen.
-
- 1e **Nyankomne borgere** Borgerbetjeningen og informationer til borgerne bør tilrettelægges, så nytilkomne borgere oplever, at kommunen yder dem aktiv hjælp. Vi tager et aktivt medansvar for at nye borgere forstår og er i stand til at drage nytte af deres pligter, rettigheder og muligheder som borgere.
-
- 1f **Klagemuligheder om diskrimination** Alle borgere skal kende og have adgang til en effektiv klageprocedure, hvis de føler sig udsat for diskrimination i forbindelse med deres møde med kommunens forvaltninger eller vores private underleverandører.
-

2. Principper for ligebehandling i forvaltningernes interne HR og PERSONALEPOLITIK

- 2a **Rekruttering** Vores rekruttering og udvælgelse af nye medarbejdere skal være fri for direkte, indirekte og institutionel diskrimination. Alle der er involveret i ansættelsesproceduren skal have kompetencerne til at undgå diskrimination. Det gælder ikke mindst de mere skjulte former (indirekte og institutionel diskrimination).
-
- 2b **Underrepræsentation** Personer fra stigmatiserede grupper er underrepræsenterede i en række af kommunens stillingskategorier. De enkelte forvaltninger og institutioner skal sætte konkrete målsætninger for hvordan kommunens medarbejdersammensætning kan afspejle Københavns befolkning – også på beslutningstager- og lederniveau.
-
- 2c **Introduktionsforløb** Ligebehandling og antidiskrimination skal indgå som tema i introduktionsforløbene for nye medarbejdere (også decentralt og for tidsbegrænsede ansættelser). Det gælder også for medarbejdere hos kommunens større service- og vareleverandører - særligt i de tilfælde hvor private leverandører overtager nogen af kommunens primære opgaver.
-
- 2d **Alles ansvar** Alle kommunens ansatte skal betragte ligebehandling og antidiskrimination som en del af deres ansvar. Dette ansvar skal indarbejdes i jobbeskrivelsen for alle ansatte og afspejles i de årlige MUS samtaler.
-
- 2e **Udfoldelse af menneskelige ressourcer** Den menneskelige mangfoldighed blandt vores medarbejdere skal håndteres med respekt for principperne omkring ligebehandling. Alle medarbejdere skal sikres reelt ligeværdige muligheder for at udfolde og videreudvikle deres kompetencer, talenter og karrieremuligheder. Antidiskrimination og ligebehandling skal være et prioriteret element i organisationskulturen på kommunens arbejdspladser.
-
- 2g **Kompetenceudvikling og efteruddannelse** Principperne for ligebehandling og antidiskrimination bør indarbejdes i kommunens programmer for kompetenceudvikling og efteruddannelse overalt, hvor det er relevant.
-
- 2f **Klageprocedure** Alle medarbejdere skal kende og have let adgang til en effektiv klageprocedure, hvis de føler sig udsat for diskrimination i forbindelse med deres ansættelse i Københavns Kommune.
-

3. Principper for ligebehandling i LEDELSE og UDVIKLING AF POLITIKKER

- 3a **Resultatmål** Kommunens ledere på alle niveauer indtager en nøgleposition for gennemførelse af principperne for ligebehandling. Målbare indikatorer for både den indadrettede og den borgerrettede ligebehandling bør derfor indarbejdes i resultatmål, kontrakter og evt. bonusordninger for alle kommunens ledere.
-
- 3b **VVL-analyser** Ved gennemførelse af nye politikker og indsatser bør der efter vurderet relevans foretages en VVL (Vurdering af Virkninger på Ligestiling). VVL-analysen hindrer, at nye politikker og indsatser får en ulige eller uhensigtsmæssig effekt for stigmatiserede grupper blandt borgere og medarbejdere.
-
- 3c **Smidigt samarbejde på tværs af forvaltningerne** Svage borgere fra de stigmatiserede grupper er ofte i fokus for flere af kommunens forvaltninger samtidig. Reel ligebehandling kræver et proaktivt, imødekomende og fleksibelt samarbejde mellem forvaltningerne omkring sager, der involverer disse borgere.
-
- 3d **Borgerinddragelse** Inddragelse og konsultering af borgere fra isolerede, stigmatiserede grupper styrker en effektiv ligebehandling. Jo mere en stigmatiseret gruppe blandt borgerne blive påvirket af en bestemt politik eller serviceydelse, jo vigtigere er det at konsultere og involvere dem. Disse grupper af borgere bør også inddrages i evalueringer af indsatser og projekter, når de er en primær målgruppe.
-
- 3e **Demokratisk repræsentation** Det er kommunens ansvar at bidrage til at sikre, at de stigmatiserede grupper er ligeligt repræsenterede og har en stemme i de demokratisk valgte råd og forsamlinger på alle niveauer i kommunens decentrale arbejde.
-
- 3f **Sociale krav til kommunens leverandører** Kommunen bør fremover stille krav til sine større private leverandører om at de effektivt efterlever kommunens principper for ligebehandling og antidiskrimination. Disse leverandører bør leve op til de samme resultatmål (indikatorer) for ligebehandling, som kommunens interne organisation.
-
- 3g **Sociale aktører og private virksomheder** Det har positiv betydning for byens økonomiske liv, at også private arbejdsgivere og andre sociale aktører efterlever principperne om ligebehandling og antidiskrimination. Kommunen bør derfor benytte sit samarbejde med private virksomheder og øvrige aktører i lokalsamfundet til aktivt at fremme disse principper overalt i samfundet.
-

Baggrundsnotat om ligebehandling

Overalt i EU foretager de offentlige myndigheder i disse år en stærkt øget indsats for at bekæmpe diskrimination og skabe ligeværdige muligheder for alle grupper af borgere. Ligebehandling af alle grupper har en afgørende betydning for at sikre stabiliteten og sammenhængskraften i de europæiske samfund.

Københavns Kommune har været en pioner i Danmark med hensyn til ligestilling og bekæmpelse af diskrimination. Den nye indsats for ligebehandling er en direkte fortsættelse af dette arbejde. De nye principper for ligebehandling sigter både bredere og dybere for at sikre at vi reelt tilbyder alle grupper af borgere en ligeværdig nytteeffekt af vores serviceydelser og tilbud. Enhver af vores borgere skal kunne føle, at København er deres by og at kommunen tager vare på alle borgeres behov.

Det er vigtigt, at alle grupper af borgere føler sig som en del af et samfundsmæssigt fællesskab. Det forudsætter, at alle borgere har ligeværdige muligheder. Diskrimination betyder at nogle grupper af borgere stilles ringere og ikke har samme lige muligheder som andre borgere. Det sker i reglen uden at det har været vores hensigt. Det betegner vi som "ondartet" ulighed – en form for ulighed, som ingen ønsker. Diskrimination er en trussel for alle københavnernes velfærd og tryghed. Ikke blot de truede grupper, men alle borgere kommer til at lide under, at nogle grupper blandt byens borgere bliver udsat for åbenlys eller skjult diskrimination.

Ligebehandling går hånd i hånd med klare krav til alle borgere om at udvise et samfundsmæssigt medansvar og en vilje til at indgå som ligeværdige medborgere. Vi ønsker at give alle borgere lige muligheder for dermed at drage alle grupper ind i et fælles, forpligtende demokratisk fællesskab.

Indsatsen for ligebehandling tager sigte på alle truede grupper. Vi ønsker eksempelvis, at alle unge skal få en uddannelse og finde en sikker vej til at forsørge sig selv og deres familie på arbejdsmarkedet. Vi ønsker, at psykisk syge og handicappede får et godt og værdigt liv. Ligebehandling betyder at vi i højere grad bliver i stand til at løse udfordringerne for disse og andre truede grupper, før problemerne bliver alvorlige.

Vores egne diskriminationsstatistikker og større folkeundersøgelser viser, at ulighed og diskrimination fortsat er et alvorligt problem i vores samfund. Det går ud over livskvalitet, velfærd og tryghed for alle vores borgere. Derfor tager kommunen nu det næste store skridt i bekæmpelse af den udemokratiske, utilsigtede og uønskede ulighed, der truer følelsen af samfundsmæssigt medansvar, solidaritet og fællesskab blandt vore borgere.

Hvad er "LIGEBEHANDLING"?

Københavns Kommune ønsker at give alle grupper af borgere ligeværdige tilbud omkring uddannelse, sundhed, boligforhold, fritidsliv, kulturtilbud, mulighed for selvforsørgelse gennem arbejde m.v.

Erfaringer, målinger og statistikker viser imidlertid, at nogle grupper af borgere får en ringere nytteeffekt af vores tilbud. Det gælder f.eks. *etniske minoriteter, handicappede, psykisk syge, bøsser & lesbiske, lavtuddannede, langtidsløse, hjemløse, digitale analfabeter, sprogsvage borgere (tale/læse/skrive), ældre og nytilkomne borgere m.fl.* Vi betegner disse grupper som **STIGMATISEREDE GRUPPER**. De er ikke i samme grad som andre grupper i stand til at drage nytte af deres rettigheder og muligheder som borgere i København. I visse sammenhænge fungerer borgerens *køn* også som stigmatisering.

Vi benytter betegnelsen **DISKRIMINATION** om denne utilsigtede, uønskede og udemokratiske ulighed, der på en række områder giver borgere fra stigmatiserede grupper en ringere nytteeffekt af kommunens tilbud til borgerne.

Diskrimination kan opstå på to forskellige måder:

FORSKELSBEHANDLINGS diskrimination

Anvendelsen af FORSKELLIGE regler i SAMMENLIGNELIGE situationer F.eks. når mennesker, der er i princippet er ligestillede (og berettigede til det samme) får forskellig behandling / udbytte / serviceydelse / resultat.

ENSBEHANDLINGS diskrimination

Anvendelsen af SAMME regler i FORSKELLIGEARTEDE situationer F.eks. når mennesker, der har forskellige behov eller forudsætninger, bliver behandlet ensartet og derfor ender med at få et forskelligt udbytte.

LIGEBEHANDLING er betegnelsen for kommunens samlede indsats for at bekæmpe begge disse to former for diskrimination. Målet for ligebehandling er at sikre alle grupper en ligeværdig nytteeffekt af kommunens tilbud til borgerne.

BÅDE EN UDADRETTET OG EN INDADRETTET INDSATS

Kommunens indsats for ligebehandling retter sig både udadrettet i vores tilbud til borgerne og indadtil imod vores egen interne organisation.

INDIKATORER for ligebehandling: Nye resultatmål i samtlige forvaltninger

Ligebehandling skal gøres målbar Resultaterne af kommunens indsats for ligebehandling skal måles. For at nå målsætningerne for ligebehandling skal der i hver forvaltning udvikles et sæt af målbare indikatorer (resultatmål) for ligebehandling. De vigtigste indikatorer skal udspecificeres til et niveau, som gør det muligt at se hver enkelt institutions resultater med ligebehandling. Den enkelte institution skal have adgang til sine egne, lokale ligestillingsindikatorer.

Ligeværdig nytteeffekt af kommunens tilbud De nye indikatorer er ikke udtryk for, at vi ændrer de almene målsætninger i kommunens forvaltninger og institutioner. Indikatorerne er blot et mål for, om kommunens tilbud i ligeværdig grad når ud til og leverer en ligeværdig nytteeffekt til alle relevante målgrupper blandt vores borgere.

HVORFOR ligebehandling UDADTIL i vores tilbud til borgerne?

Oplevelse af inklusion Alle grupper af borgere skal i lige grad opleve, at kommunens tilbud er tilgængelige og relevante for dem. Ligebehandling styrker borgernes oplevelse af inklusion i samfundslivet og bekræfter deres følelse af at København også er deres by.

Værn imod udstødelse Ligebehandling imødekommer de svage gruppers særlige behov og udgør et værn imod social marginalisering, udstødelse og fattigdom.

Demokratisering og bekæmpelse af radikaliserings Ligebehandling inddrager svage og stigmatiserede grupper i byens demokratiske liv. Det giver dem motivation for at tage et demokratisk medansvar i samfundslivet. Ligebehandling er en direkte indsats imod radikaliserings.

Uddannelse og arbejde til alle Ligebehandling giver inspiration til nye arbejdsformer overfor borgere, der har vanskeligt ved at finde vej til en meningsfuld plads på arbejdsmarkedet.

Måltrettet og præcist ressourceforbrug Ligebehandling bringer kommunens medarbejdere tættere på borgernes behov, ønsker og handlemuligheder. Det sikrer en mere præcis og ressourcebesparende brug af vores økonomiske og personalemæssige ressourcer til gavn for alle grupper af borgere.

Kommunen som rollemodel Kommunens indsats for lige-behandling stiller nye krav om ligebehandling og antidiskrimination til vores mange private leverandører og øvrige samarbejdspartnere. Desuden inspirerer det private virksomheder og andre sociale aktører til at følge kommunens eksempel indenfor ligebehandling og antidiskrimination til gavn for byens samlede økonomiske og demokratiske liv.

Bekæmpelse af diskrimination, hadforbrydelser og racisme i det offentlige rum Indsatsen for ligebehandling indebærer at Københavns Kommune gør en aktiv indsats for at bekæmpe diskrimination, hadforbrydelser og racisme overalt hvor det forekommer i byens liv.

HVORFOR ligebehandling INDADTIL i vores egen organisation?

Attraktiv arbejdsplads Ligebehandling gør kommunen til en attraktiv arbejdsplads for alle grupper af ansøgere. Det tiltrækker kompetente, talentfulde medarbejdere til kommunens arbejdspladser.

Fastholde talentfulde medarbejdere Ligebehandling sikrer, at alle grupper af medarbejdere reelt har de samme, ligeværdige muligheder for at udfolde deres kompetencer og udvikle sig gennem deres arbejdsliv. Kommunen vil lettere kunne fastholde sine gode medarbejdere. Samtidig øges trivslen på arbejdspladsen og sygefraværet mindskes.

Socialt ansvar Ligebehandling indebærer en respekt for at mennesker er forskellige. Dermed bliver det lettere at finde plads til kolleger, som ellers kunne være i fare for udstødning fra arbejdsmarkedet.

Innovation Ligebehandling fremmer medarbejdernes engagement og kreativitet. Det styrker kommunens evne til læring, udvikling og fornyelse.

Nyttiggørelse af mangfoldigheden Ligebehandling er den direkte vej til at drage nytte af den stadigt voksende mangfoldighed blandt kommunens medarbejdere. Det betyder, at vi lærer at se det som en fordel, at vi selv og vores kolleger er indbyrdes forskellige. Samtidig medfører det, at vi mere effektivt vil kunne servicere de stadigt mere forskelligartede borgere i København.
